

בס"ד. י"ט כסלו, ה'תשח"ו

(הנחה בלתי מוגה)

פדה¹ בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי², הנה הפירוש הפשוט הוא שנפשי קאי על נפשו של דוד, ופדיית נפשו של דוד היתה בשלום. והענין בזה, דהנה אמרו רז"ל³ תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר⁴ וכל בניך למודי הוי' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך, והיינו, שהדרשה א"ת בניך אלא בוניך היא בתיבת בניך הב'⁵, ומזה למדים שקאי על תלמידי חכמים, כמארז"ל⁶ מאי בנאיין אלו תלמידי חכמים שעוסקים בבנינו של עולם. וצריך להבינ', הלא גם מבניך הא', וכל בניך למודי הוי', אפשר ללמוד שקאי על תלמידי חכמים, שהרי הפירוש דלמודי הוי' הוא תלמידי הוי', שהם תלמידי חכמים.

ויש להוסיף בזה, דהנה, בלמודי הוי' יש ב' פירושים⁸, פירוש הא' הוא תלמידי הוי' (כנ"ל), וקאי על תלמידי חכמים, שעייז' שלומדים תורה שהיא חכמתו של הקב"ה, והוא וחכמתו אחד, אזי נעשים תלמידי הוי'. ופירוש הב' הוא כמ"ש הרב המגיד⁹ שלמודי הוי' היינו שמלמדים כביכול את השי"ת, וע"ד תפלתו של חוני המעגל¹⁰ שהיתה משנית כביכול רצון הבורא יתברך, וכן משה רבינו ע"ה כדאיתא בזהר¹¹ זכור לאברהם ליצחק וליעקב, אחיד לי' בדרועי' וגופי', פי' כמשל אחד שלוקח את חבירו אצל היד ואינו מניח אותו לילך ומשנה רצונו, כך כביכול אחז אותו כו' ומשנה רצונו יתברך. וכן רבי יהושע אמר אין משגיחין בבת קול, ואמר הקב"ה נצחוני בני¹². וזהו בניך למודי ה',

-
<p>(7) ראה גם רד"ה פדה בשלום תרנ"ט.
תש"ד (סה"מ תרנ"ט ע' קמב. תש"ד ע' 66).
(8) ראה אוה"ת פ' ראה ע' תשעה ואילך.
(9) לקו"א סקמ"ט. או"ת סשפ"ד (בהוצאת תשס"ו ע' תי) — הובא באוה"ת שם.
(10) ראה ברכות יט, א. תענית יט, א. כג, א.</p> | <p>(1) ראה בהשיחה שלאחרי המאמר סמ"ד (לקמן ס"ע 240) שמאמר זה מיוסד על ד"ה פדה בשלום תרל"ז (סה"מ תרל"ז ח"א ע' שיט ואילך).
(2) תהלים נה, יט.
(3) ברכות סד, א.
(4) ישע"י נד, יג.
(5) של"ה תג, ב. וראה גם אוה"ת נ"ך עה"פ (ח"ב ע' תתלג). רד"ה וכל בניך תרפ"ט (סה"מ תרפ"ט ע' 71).
(6) שבת קיד, א.</p> |
|--|--|

שלומדים כביכול את השי"ת. וזהו גם מה שפירש רבינו הזקן בעל השמחה¹³ ע"פ¹⁴ נר הוי' נשמת אדם, אשר מי הוא המאיר וממשיך גילוי שם הוי', הרי זה נשמת אדם. דהנה, שם הוי' ענינו צמצום התפשטות המשכה והתפשטות¹⁵, ומי הוא הפועל ענינים אלו בשם הוי', הנה כל זה נעשה ע"י עבודת האדם, דכאשר האדם עומד בתנועה של אהבה ורצוא, שהו"ע של צמצום הסתלקות ויציאה מגדר הכלים, אזי פועל גם למעלה ענין הצמצום והסתלקות האור למעלה, וכאשר האדם הוא בבחי' יראה ושוב, פועל גם למעלה שיהי' התפשטות האור, וזהו נר הוי' נשמת אדם, שהאדם הוא הפועל את כל הענינים. וזהו גם כללות ענין התפלה, ובפרט תפלתו של חוני המעגל, שפועלת לרפאות החולים ולברך השנים, היינו, שגם כאשר ההמשכה שנמשכה בסדר השתלשלות ע"י צמצום והתפשטות המשכה והתפשטות היא באופן אחר, הנה העבודה היא להיות עושי'ן רצונו של מקום¹⁶, היינו, לפעול (אויפמאכן) רצון חדש¹⁷, וכנ"ל דאחיד לי' בדרועי' וגופי' ומלמד אותו למלאות בקשתו. אמנם, ב' פירושים הנ"ל בלמודי הוי' עולים בקנה אחד¹⁸, דבכדי שילמדו את הוי' (כפירוש הב'), צריכים להיות תחילה תלמידי הוי' (כפירוש הא'). וכמ"ש¹⁹ למדני לעשות רצונך, היינו, שבתחילה צריך להיות למדני, תלמידי הוי', ועי"ז יהי' לעשות רצונך, שיהיו עושי'ן רצונו של מקום, לפעול רצון חדש, שזהו שמלמדים את הוי'. וכיון שלב' הפירושים ישנו הענין דלמודי הוי' שפירושו תלמידי הוי', דהיינו תלמידי חכמים, הרי גם מבניך הא', וכל בניך למודי הוי', יכולים ללמוד דקאי על תלמידי חכמים.

ב) ולהבין זה צריך להקדים תחילה ענינו של דוד (שהרי הפסוק פדה בשלום נפשי קאי על נפשו של דוד), אשר על שמו נקרא בית המקדש, כמ"ש²⁰ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד. והיינו, דעם היות שבנין ביהמ"ק בפועל הי' ע"י שלמה, כמ"ש²¹ הוא יהי' איש מנוחה גו' ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו (ולכן) הוא יבנה בית לשמי, מ"מ נקרא הבית ע"ש דוד, כיון שעל ידו היו כל ההכנות לבנין הבית²².

18) ראה אוה"ת שם ע' תשעו.

19) תהלים קמג, י.

20) תהלים ל, א.

21) דברי הימים-א כב, ט"י.

22) ראה במדבר פי"ב, ט. הובא באוה"ת

נ"ך עה"פ מזמור שיר חנוכת הבית לדוד (ח"ב ע' תתקלא).

13) ראה תו"א מקץ לו, ג. מ, ב.

14) משלי כ, כז.

15) ראה לקו"ת בשלח א, א. ובכ"מ.

16) לשון חז"ל — ברכות לה, ב. ועוד.

17) ראה לקו"ת ברכה צט, ג. אמרי בינה

שער הק"ש פפ"ו. חינוך פמ"ט (שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"ב קל, א ואילך). ועוד.

וביאור כללות ענין הבית יובן ע"פ המבואר בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית²³, שצרכי האדם נחלקים לשלשה סוגים, מזון לבוש ובית. וטעם הדבר שכן הוא באדם התחתון, הוא לפי שישנו ענין זה בעבודת האדם, והטעם שכן הוא בעבודתו, הוא לפי שכן הוא גם למעלה באדם העליון. וביאור כללות החילוק שבין מזון לבוש ובית, דהנה, מזון הוא ענין שנכנס בפנימיותו, ועד שנהפך ונעשה חלק ממנו, דם ובשר כבשרו. ובכללות הו"ע התורה, כמ"ש²⁴ ותורתך בתוך מעי, שהרי לימוד התורה צריך להיות באופן של הבנה והשגה, היינו, שתופס את השכל שבתורה מכל צדדיו עד שמתאחד עם שכלו ונעשה חלק ממנו, כמו דם ובשר כבשרו, שלכן נקראת התורה בשם אור פנימי. ובפרטיות יותר, הנה התורה נקראת גם בשם לבוש, כי, גם השכל דתורה שהאדם תופס סוכ"ס בשכלו להיות תורתך בתוך מעי, דם ובשר כבשרו, הרי סדר הלימוד הוא (כפי שמבאר רבינו הזקן בתניא²⁵) שבשעה שמתייגע להבין איזו הלכה (קודם שמשיגה לאשורה על בורי') אזי שכלו מלובש בה, והיינו, שהשכל שלו מוקף ע"י המושכל (דבר ההלכה שעוסק בה), שהוא (המושכל) למעלה ממנו ומקיף עליו (שלכן בשעת מעשה אין שכלו יכול להתעסק בענין אחר), ורק לאחר ששיג את ההלכה לאשורה על בורי', אזי שכלו תופס ומקיף את דבר ההלכה שבאה בפנימיותו ונעשית מוקפת בשכלו. ועוד זאת, שגם לאחר ששבין ומשיג את שכל התורה לכל פרטיו על בוריו, הרי כיון שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, והיא ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים²⁶, הנה החלק היותר גדול של שכל התורה נשאר עדיין בבחינת מקיף על שכלו, שזהו שהתורה היא (לא רק מזון, אלא) גם לבוש, שהוא בבחי' מקיף. אמנם, כללות ועיקר ענין המקיפים קאי על המצוות, שנקראים בשם לבושים. ובענין המקיפים גופא יש מקיף נעלה יותר שנקרא בשם בית. והחילוק ביניהם הוא²⁷ ע"ד החילוק שבין לבוש ובית בגשמיות, שהלבוש הוא כמדת האדם, שלכן לבוש הקטן צריך להיות בקטנות דוקא, ואם יהי' כפי מדת הגדול, הרי לא זו בלבד שהלבוש לא יסייע לו, אלא אדרבה, שיבלבל אותו בהילוכו ובשאר עניניו. משא"כ הבית הרי הוא מקיף על הקטן והגדול בשוה. ומטעם זה הנה הלבוש שהוא כפי מדתו של האדם הוא גם בקירוב אל האדם, ואילו

27) ראה גם המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסו ואילך). תש"ד (סה"מ תש"ד ע' 112 ואילך).

23) לקו"ת ברכה צח, ד ואילך.

24) תהלים מ, ט.

25) פ"ה.

26) איוב יא, ט.

הבית שעם היותו מקיף על האדם הרי הוא שלא כפי מדתו של האדם, ולכן הוא בריחוק מן האדם. וזהו שב' המקיפים לבוש ובית נקראים בשם מקיף הקרוב ומקיף הרחוק.

ג) וביאור כללות ענין המקיף יובן מכחות הנפש, כמ"ש²⁸ מבשרי אחזה אלקה, כמו המדות שהם מקיפים על הדיבור. דהנה, ענין הדיבור הוא הכח בנפש (לבוש הנפש) לגלות ולולתו את עניני נפשו, שהרי הדיבור תלוי ברצון האדם, כמ"ש²⁹ עת לדבר ועת לחשות מלדבר, והיינו, שכאשר רצונו של האדם לגלות ולולתו את מדותיו, אזי מתלבשת המדה בהדיבור ומתגלית על ידו. אמנם, הדיבור מגלה רק חלק מהמדה, שלכן, כאשר המדה היא בהתגלות בכל תקפה אזי אינו יכול לדבר כלל, וכמו שרואים במוחש שבעמדו בתוקף האהבה אינו יכול לבטא זאת בדיבור באותיות, ועד שלפעמים אין זה יכול להתגלות אפילו בקול. ולכן המדות הם בבחי' מקיף על הדיבור. אך מקיף זה הוא מקיף הקרוב, דמקיף הקרוב יש בו ב' ענינים, הא', שגם בהיותו בבחי' מקיף הרי הוא גם בקירוב, היינו, שפועל בפנימיות בגלוי, והב', שהמקיף עצמו יכול להיות נמשך אח"כ בפנימיות. וכמו שרואים בענין המדות, שאע"פ שבדרך הרגיל אין תוקף המדה יכול להתגלות בדיבור, הנה כאשר ישנו גילוי ממקיף עליון יותר, היינו, שעומד בתוקף הרצון שגם כאשר האהבה היא בתקפה אצלו מ"מ ידע הזולת אודותה, אזי לאט לאט פועל על המדה ועל ידה גם על הדיבור שלאט לאט יומשך המקיף דהמדה אל הדיבור, ועל ידי הדיבור תתגלה המדה אל הזולת, שזהו"ע מקיף הקרוב שיכול להכנס בפנימיות עי"ז שנמשך גילוי מקיף עליון יותר.

וכן הוא גם למעלה (כנ"ל שפרטי הענינים שישנם באדם ובעבודתו הם מפני שכן הוא למעלה בספירות), דהנה, ענין המדות שבאדם כפי שהוא למעלה הו"ע בחי' ז"א, והמקיף על זה הוא בחי' בינה, כידוע שתפארת דאימא נעשה כתר לז"א³⁰. והיינו, דמשנת"ל שהמדות הם מקיפים לדיבור, הרי מקיף זה הוא רק בערך להדיבור, אבל בערך המוחזן, הרי המדות הם בחי' פנימי, והמקיף עליהם הוא בחי' ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א. וכמו כן בכינה גופא, הנה ת"ת דאימא היא רק חלק אחד מבינה, ויש בחי' נעלית יותר שהיא בבחי' כתר ומקיף עליו

28) איוב יט, כו.

אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ג ע' 13).

29) כן הובא בכ"מ. ולשון הכתוב (קהלת

30) עץ חיים שער לו (שער מיעוט הירח)

ג, ז): עת לחשות ועת לדבר (הערת כ"ק פ"א (מ"ק).

וכו'. וזהו ענין מקיף הקרוב שיכול לבוא בפנימיות, היינו, שלגבי מדרגה גבוהה יותר הנה המקיף הוא בבחי' פנימי.

אך מקיף הרחוק הוא ע"ד המקיף דבית שהוא מקיף לקטן ולגדול בשוה. ובכללות הו"ע בחי' העיגול הגדול, שזהו בחי' המקיף שמקיף על כל העולמות בשוה, מעולם האצילות עד עולם העשי', והיינו, דכשם שבעולם העשי' אינו יכול להתלבש בפנימיות כיון שהעולם אינו יכול להכיל אותו, כמו כן גם עולם האצילות אינו יכול להכיל אותו, אלא הוא בבחי' מקיף עליו. ועד כדי כך, שמצד המקיף לא שייך לומר קטן כגדול, כיון שמצדו אין חילוק בין הקטן להגדול, והלשון קטן וגדול הוא רק לשבר את האוון³¹. ואף שגם עיגול הגדול מחי' את הענינים שבתוכו, שזהו כללות השתלשלות, והיינו, שלא זו בלבד שפועל בהפנימי, אלא עוד זאת, שממנו נמשך ענין החיות³², מ"מ, ענינו ופעולתו אינם בגלוי. משא"כ הפעולה דמקיף הקרוב היא ניכרת בפנימיות, אפילו בהיותו עדיין באופן מקיף.

ד) וכמו"כ ישנו ענין המקיפים דלבוש ובית בעבודת האדם, והיינו, שהמצוות בכללותם נקראים בשם לבושים, וענין הבית בכללות קאי על תורה שבעל פה, מלכות (כתר מלכות) פה תורה שבעל פה קרינן לה³³, שנקראת בשם בית, כמארז"ל³⁴ אני חומה³⁵ זו תורה, ותלמידי חכמים (שדי כמגדלות³⁵ אלו תלמידי חכמים)³⁴ נקראים בשם בנאים, שהם בונים את הבית, בית נאמן, כמ"ש בדוד³⁶. והענין בזה, דהנה, ענין ההבנה וההשגה שבתורה הוא בעיקר בתורה שבע"פ, ועז"נ³⁷ ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך, היינו, שכדי שיהי' ענין ההבנה וההשגה שבתורה, פתח לבי בתורתך, צ"ל תחילה ונפשי כעפר לכל תהי'. וזוהי גם השייכות דבית לדוד דוקא, לפי שעבודתו של דוד היתה באופן דאנכי תולעת ולא איש³⁸, אם לא שויתי ודוממתי³⁹, שהי' בבחי' דומם. וזהו ג"כ מעלת ביהמ"ק שהי' בנוי מאבנים דוקא, בחי' הדומם⁴⁰ (דלא כהמשכן, עליו נאמר⁴¹ כי לא באתם גוי' אל המנוחה ואל הנחלה).

(37) "אלקי נצור" בסוף תפלת העמידה.
 (38) תהלים כב, ז.
 (39) שם קלא, ב.
 (40) ראה תו"א ר"פ ויגש (מג, ג ואילך).
 לקו"ת ברכה שם צג, ג ואילך.
 (41) פ' ראה יב, ט.

(31) לשון חז"ל — רש"י מכות יב, א
 (ד"ה חמוץ). רש"י בשלח יג, יח. ועוד.
 (32) ראה תניא פמ"ח.
 (33) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (34) פסחים פז, א.
 (35) שיר השירים ח, י.
 (36) מלכים"א יא, לח.

ה) **וביאור** הענין, דהנה, מעלת הבית היא ששומר על האדם, ועוד זאת, ששומר גם על הלבושים, וכמ"ש⁴² בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית. והיינו, שענינה של תושבע"פ שנקראת בית ששומרת על המצוות שנקראים לבושים. והענין בזה, דהנה, בענין הלבושים, בגדי עשו בנה הגדול החמודות, יש ב' ענינים. הא', בגדים כפשוטם, שהו"ע לבושי המצוות, והב', כמארז"ל⁴³ אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו, שהו"ע עבודת הבעלי תשובה⁴⁴. וצריך להבין, דבשלמא בעבודת בעלי תשובה צריך להיות ענין השמירה, וכידוע מאמר הרב המגיד⁴⁵ דמה שאמרו רז"ל⁴⁶ אל יאמר האדם אי אפשי בבשר חזיר אלא אפשי ומה אעשה שאבי שבשמים גזר עלי, הרי זה בצדיקים דוקא, אבל בעלי תשובה, כיון שסורם רע מצד הענינים שהיו אצלם קודם חזרתם בתשובה, צריכים לומר אי אפשי, לפי שצריכים שמירה מיוחדת ושמירה יתירה. אמנם, מ"ש בגדי גוי אשר אתה בבית, קאי גם על בגדים כפשוטם, ומזה משמע שגם לבושי המצוות של צדיקים צריכים שמירה, וצריך להבין טעם הדבר.

אך הענין הוא, שיש צורך בשמירה על מעשה המצוות לפי שיכולים להיות בזה ענינים בלתי-רצויים הן מצד האדם העובד מצד המצוות עצמם והן מצד עניני המצוות. דהנה, כללות ענין המצוות הוא בדברים גשמיים דוקא (שלכן ניתנה התורה בארץ דוקא, ולא בשמים), ואפילו המצוות דחובת הלבבות, הרי מבואר במק"א⁴⁷ בארוכה שהעבודה דיראה ואהבה ואמונה צריכה להיות באופן שתחדור (וז"ל דערנעמען) את הבשר דלב הגשמי, וע"ד ענין התענוג שפועל הרחבה בעצמות, כמ"ש⁴⁸ שמועה טובה תדשן עצם, כידוע ומבואר הסיפור⁴⁹ באחד הצדיקים שהי' שמן כפשטות בשמנוניות הגוף מעניית איש"ר, מצד גודל התענוג במילוי רצונו של הקב"ה. וכיון שהמצוות קשורים עם ענינים גשמיים, והרי הענינים הגשמיים בפרט כפי שהם אחרי חטא עה"ד הם מעורבים ברע⁵⁰, אזי יכול להיות שאפילו לאחרי שעובד עבודתו ומקיים מצוה, יהי' בזה

49) סה"מ תרס"ט ע' נ. תרע"ח ע' קצט.

נעתק ב"היום יום" טו תמוז. תש"ב ע' 79.
סה"ש תרפ"ט ע' 46. וש"נ.

50) ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תשד. סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך. ד"ה אני חומה די"ט כסלו תרצ"ב (סה"מ תרצ"ב ע' קעד ואילך). ובכ"מ.

42) תולדות כז, טו.

43) ב"ר פס"ה, כב. סנהדרין לו, א.

44) תו"א תולדות כ, ד. לקו"ת שם.

45) לקו"ת ואתחנן ט, ד.

46) תו"כ סוף קדושים.

47) סה"מ תרצ"ז ע' 215. ע' 282. וש"נ.

48) משלי טו, ל.

עכ"פ שמץ מנהו מהצד דלעו"ז, וכדי לשלול זה צריך להיות ענין השמירה. וכן הוא גם מצד האדם, דכיון שעבודת האדם היא כפי שנפש האלקית מלובשת בנפש הבהמית ועל ידה גם בהגוף, הרי מצד הגוף ונה"ב יכולים להתערב ענינים בלתי־רצויים, ועד שיכול לגרום גם לענינים הפכיים. וזהו כללות הענין שמעשה המצוות צריכים שמירה וזהירות, ועד שאפילו במצות הצדקה שענינה שלוקח חיי נפשו ונותן למאן דלית לי' מגרמי' כלום, מ"מ, צ"ל שמירה וזהירות שלא יהי' להתייהר, ככל הזהירות האמורות בזה. וכמו"כ אפילו בלימוד התורה, שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה ודברי תורה אין מקבלין טומאה⁵¹, הרי ידוע הדיוק שענין זה הוא בנוגע לדברי תורה מצד עצמם, אבל בנוגע להאדם הלומד הרי זה יכול להיות באופן דזכה, ויכול להיות גם באופן ההפכי, לא זכה, שאז נעשית לו ההיפך מסם חיים⁵². וזהו גם שבלימוד התורה צ"ל זהירות שלא יהי' הלימוד על מנת להתייהר⁵³, ויתירה מזה, שתכלית העבודה היא שלימוד התורה יהי' אפילו לא כדי לדעת את המעשה אשר יעשון⁵⁴, אלא רק כדי לקיים את ציווי הקב"ה שצוה ללמוד תורה, והיינו שהלימוד יהי' מתוך קבלת עול, ובלשון רבינו הזקן⁵⁵: כמו אילו נצטוה לחטוב עצים עד"מ, וביחד עם זה צריך להיות בשעת מעשה גם תכלית התענוג, כיון שלומד ענין שהוא חכמתו ורצונו של הקב"ה.

והנה כדי לשלול ענינים של פניות ועאכו"כ ענינים הפכיים, הנה על זה ישנה השמירה דבית, שהו"ע תושבע"פ, שכללות ענינה הו"ע של גדרים וסייגים כו', וכמאמר הידוע⁵⁶ שצריך להזהר במאה שערים של היתר בכדי שלא להכשל ח"ו בשער אחד של איסור, וזהו ענינה של תושבע"פ שנקראת בית, אני חומה זו תורה, שהבית שומר שהלבושים יהיו לבושים נקיים וטהורים, ללא עירוב דבר בלתי־רצוי, וכמו"כ שומר הבית על האדם שבו, שהם הענינים הפנימיים, ותורתך בתוך מעי, שיהיו נשמרים מכל הענינים, עניני פניות, ועאכו"כ רצונות ומחשבות הפכיות.

(1) **והנה** הכח לפעול ענין השמירה הוא לפי שכן הי' גם בתחילת הבריאה. דהנה, ידוע המענה על השאלה כיצד נתהווית מציאות

(51) ברכות כב, א. זח"ג פ, ב.

שם.

(52) יומא עב, ב. זח"א רסג, א.

(55) לקו"ת שלח מ, א.

(53) ראה תוד"ה וכאן — פסחים נ, ב.

(56) פלא יועץ (לר"א פאפו) ערך תוספת

(54) ראה לקו"ש ח"ז ע' 402 ובהערה 9 שבת. וראה תו"מ ח"ג ע' 240. וש"נ.

הקליפות בעולם, ומבואר בזה בשל"ה⁵⁷ בארוכה, שבתחילת בריאת העולמות היתה גם בריאת הקליפות, אלא שאז הי' ענין הקליפות כשמם, כמו קליפה שענינה לשמור על הפרי. וכמשל האגוז, שעד שגדל צריך לשמור עליו מזרם וממטר ומקור וחום, וזהו תפקיד הקליפה שעל האגוז, אבל לאחר שנגמר ונשלם גידולו ובאים לאוכלו, אזי זורקים את הקליפה. וכמו"כ הוא בנוגע לענין הקליפות, שבתחילת הבריאה כפי שעולם על מילואו נברא⁵⁸, הי' מעמדם ומצבם למטה מעולמות הקדושה, אפילו למטה מעולם העשי', וענינם הי' כמו שמירה על הפרי. ודוגמתו בעבודה, כפי שמבאר רבינו הזקן⁵⁹ בארוכה בפירוש מארז"ל⁶⁰ ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית, ומעטרא לי' כי סאסא לשבולתא (כמו מוץ ששומר על החטה), שענין זה הוא בתחילת העבודה, כדי שלא יחשוב מי אנכי ומה עבודתי שתהי' נוגעת למעלה. אך ע"י החטא עלו הקליפות למעלה ונתערבו בטוב, ועד שאפילו בנוגע לעולם האצילות שבו כתיב לא יגורך רע⁶¹, ישנם גם קליפות דעולם האצילות⁶², אלא שמעמדם הוא בעולם הבריאה⁶³, ובעולם הבריאה כבר מיעוטו רע, ובעולם היצירה חציו רע, ועד שעולם העשי' רובו רע⁶⁴, וכמבואר בתניא⁶⁵ שעה"ז נקרא עולם הקליפות, ולכן כל מעשה עוה"ז קשים ורעים והרשעים גוברים בו. ואעפ"כ, כיון שבתחילת הבריאה נבראת הקליפה באופן שהי' שומר ומסייע להפרי, לכן ישנו הכח על כללות ענין העבודה, שישראל ע"י עבודתם יפעלו להיות אתהפכא חשוכא לנהורא⁶⁶, ולפעול ענין האחדות בטורי דפרודא⁶⁷, לעשות מרשות הרבים⁶⁸ רשות היחיד, ליחידו של עולם⁶⁹.

ז) וזהו ורב שלום בניך, א"ת בניך אלא בוניך, שע"ז שתלמידי חכמים עוסקים בתורה ובפרט בתושבע"פ, בונים הם העולם מתחילתו כמו שהי' בתחילת הבריאה, שענינם של הקליפות הוא לשמור על כל הענינים שבעולם. וזהו ג"כ מה שאמרו חז"ל⁷⁰ כל העוסק בתורה משים

63 המשך תער"ב ח"ב ע' א'סג.
64 ראה עץ חיים שער מג (שער ציון עולמות) בהקדמה להדרוש.
65 פ"ו (י, סע"ב ואילך). פכ"ד (ל, א).
66 ראה זח"א ד, א.
67 ראה שם קנח, א.
68 ראה זח"ג רמד, א.
69 ראה תניא ספל"ג.
70 סנהדרין צט, ב.

57 יט, ב. הובא באוה"ת נ"ך עה"פ וכל בניך (ח"ב ע' תלה). המשך פדה בשלום הנ"ל (סה"מ תרנ"ט ע' קצו. תש"ד ע' 139).
58 ראה ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו. פי"ג, ג (וביפ"ת שם).
59 תו"א מגילת אסתר צא, ב. שם הוספות קיט, ג ואילך. לקו"ת במדבר טו, ג.
60 סוטה ה, א.
61 תהלים ה, ה. לקו"ת במדבר ג, ג.
62 ראה לקו"ת תוריע כג, ב ואילך.

שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, ומבואר בארוכה בלקו"ת⁷¹ ששלום בפמליא של מטה הוא השלום שבין נה"א ובין נה"ב, שמצד עצמם מחולקים הם זמ"ז, כמ"ש⁷² ולאום מלאום יאמץ, אבל כאשר עוסק בתורה באופן של שמירה וזהירות כפי שצריך להיות ע"פ תורה, ללא פניות וענינים צדדיים, ועאכו"כ ללא ענינים הפכיים, אזי עושה שלום בפמליא של מטה, שנה"ב נכפף ונתהפך לעשות כרצון נה"א. ועי"ז עושה שלום גם בפמליא של מעלה, והיינו בהשרש דנה"א ונה"ב, ששרשם הוא בהשמות הוי' ואלקים, שגם בשם דאלקים בגימטריא הטבע⁷³ (שכולל כל עניני הטבע) יהי הוי' ואלקים כולא חד⁷⁴. וזהו גם ורב שלום, היינו שמבחי' רב, שהו"ע הפירוד, עושים שלום, שהו"ע ההתאחדות דיחידו של עולם, היינו, לכופף ולהפוך את נה"ב לנה"א, שע"ז כופפים ומהפכים את עניני העולם מפרידו ליחודא ומחשוכא לנהורא. וזהו שהלימוד הוא ממ"ש ורב שלום בניך (בניך הב') דוקא, כיון שזהו כל החידוש דתלמידי חכמים, כדאייתא בזהר⁷⁵ בפירוש בראשית⁷⁶, שאות ב' דבראשית הו"ע בחכמה יבנה בית⁷⁷ (אל תקרי בית אלא בי"ת), היינו, שע"י החכמה, שהיא חכמת התורה, אין חכמה אלא תורה⁷⁸, בונים תלמידי חכמים את הבית כמו שהי' בנין העולם ע"י אות בי"ת דבראשית (בחוכמתא⁷⁹).

ח) וזהו ג"כ מ"ש פדה בשלום נפשי גוי' כי ברבים היו עמדי, דהנה, נת"ל שעבודתו של דוד היתה באופן דשויתי ודוממתי, ונפשי כעפר לכל תהי', שהו"ע הקבלת עול, שע"ז נעשה פתח לבי בתורתך, היינו, שלימוד התורה הוא באופן שמפתח כחודה של מחט מגיע לפתחו של אולם⁸⁰, להיות גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך⁸¹. והיינו, שנעשה אצלו ענין הבית, ונתתי לך בית נאמן, שזהו"ע אני חומה זו תורה, ובפרטיות הו"ע תושבע"פ, ענין הגדרים והסייגים שבתורה, שע"ז נעשה הענין דרב שלום, שמהענין ד"רב" נעשה הענין דשלום (כנ"ל), שזהו גם

71) מטות פה, ד ואילך.

72) תולדות כה, כג.

73) פרדס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. ראשית חכמה שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א. תניא שעהיה"א רפ"ו.

74) ראה זח"ב כו, ב. קסא, א.

75) תקו"ז ת"ו בתחילתו (כא, א).

76) בראשית א, א.

77) משלי כד, ג.

78) תנחומא וילך ב. ועוד.

79) כ"ה בכ"מ בדא"ח. ובתרגום ירושלמי בראשית שם: בחוכמא.

80) ראה שהש"ר פ"ה, ב [ב]. ועוד. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ תש"ג ע' 198.

81) תהלים קיט, יח.

מ"ש כי ברבים היו עמדי, שפועלים ברבים שנעשים טפלים ובטלים ועד שמתעלים ומתאחדים עם בחי' עמדי. ועי"ז פדה בשלום נפשי, נפשו של דוד, שזוהי ספירת המלכות, כנסת ישראל⁸², כללות נש"י, שנעשית אצלם הפדי' מהגלות הפרטית ומהגלות הכללית, והפדי' היא באופן של שלום ומנוחה, ע"ד שהי' בבנין המקדש שלאחרי שדוד הכין את כל הענינים אזי נבנה הבית להיות באופן של מנוחה ונחלה ע"י שלמה, איש מנוחה גו' ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו, ובאופן כזה תהי' גם עתה פדי' של שלום בעבודה וגאולה הפרטית, וגם בעבודה וגאולה הכללית, במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו, שהוא דוד מלכא משיחא.

(82) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך כנסת ישראל. ובכ"מ.